

למה בטיסות מכבים אורות לפני הנחיתה?

עידן

עידן היקק

מטוס הוא אחד מכלי התחבורה הבטוחים ביותר, ועדיין, בשנה ממוצעת מתרחשות יותר ממאה תאונות מטוסים שבהן יותר מאלף בני אדם מקפדים את חייהם. הנחיתה נחשבת לשלב המסוכן ביותר בטיסה. זה מאד אינטואיטיבי – כשהמטוס באוויר הכל בדרך כלל בסדר (למעט שריפה או התפרקות תא הנוסעים), זו הפגיעה בקרקע שתמיד קצת מדאיגה.

כשהתריסים פתוחים והאור כבוי קל יותר להבחין בתקלות. אם הכנף עולה באש והמכשירים שמדווחים על כך לטייס כושלים, אפשר לסמוך על הנוסעים שיביחור יותר חשוב, דרך החלונות אפשר לראות איפה אתה נמצא ומה קורה סביב, או אם מגיע הרגע לפתוח את יציאות החירום ולירד אתה מהן יש מפגע בטיחור תי (כגון אגם מלא בתנינים) אנשי צוות האוויר (שנקראו בעבר "דיילות") יכיר לים להבחין במפגע ולשמור את הדלת סגורה.

זו כבר סיבה לעמעום האורות. ככל שיש פחות מה לראות בפנים, הסיכוי עולה שאנשים יביטו החוצה. כשיש מעט אור מסביב האישונים שלנו מתרחבים וראיית הלילה שלנו משתפרת. כפעם הבאה שאתה קם בלילה ללגום כוס מים, נסה את התעלול הבא: לפני שאתה מדליק את האור, עצום עין אחת

והמכשירים שמדווחים על כך לטייס כושלים, אפשר לסמוך על הנוסעים שיביחור יותר חשוב, דרך החלונות אפשר לראות איפה אתה נמצא ומה קורה סביב, או אם מגיע הרגע לפתוח את יציאות החירום ולירד אתה מהן יש מפגע בטיחור תי (כגון אגם מלא בתנינים) אנשי צוות האוויר (שנקראו בעבר "דיילות") יכיר לים להבחין במפגע ולשמור את הדלת סגורה.

אם משהו יקרה למטוס, יש סיכוי סביר שמערכת התאורה תחזיר את הנוסעים ויודקו לראיית הלילה שלהם. או שמעמי גורמות לנו להרגיש בטוחים יותר. כשיש בשבילך. כדי לשפר את היכולת שלך להימנע ממצבים מסוכנים.

האם זה באמת עוזר? בכלל לא בטוח. אבל גם אם לא, תמיד נשאר היתרון הפסיכולוגי. גם כשאין לתקנות סימוכין בשטח, הן עדיין מעט אור מסביב האישונים שלנו מתרחבים וראיית הלילה שלנו משתפרת. כפעם הבאה שאתה קם בלילה ללגום כוס מים, נסה את התעלול הבא: לפני שאתה מדליק את האור, עצום עין אחת

askbildad@calcalist.co.il

לדעת 40 41

איך נזהרים מנתון מדויק?

כתב מדע חושף את עולם כיפופי העובדות והמספרים

יש שלושה סוגי רמאויות, אומר הפתגם: שקרים, שקר רים ארוכים, וסטטיסטיקה. והאחרונה היא אולי הנאלחת והחלקלקה שברמאויות. התובנה הזאת הולכת ומתפשטת, והיא מתפשטת דווקא בתקופה שבה העולם המקצועי נע לעבר התנהלות מבוססת מספרים, מה שנקרא Evidence Based Practice, דרישה להחליף את האינטואיציה הווכחית החיים במערכת קבלת החלטות מדוייקת, שקופה, יעילה ובת מדידה – בין אם מדובר במשפטים, הוראה או עבודה סוציאלית.

תעלול מספרי אחר מזכיר רוכלים בשוק שמניחים מבהיקים על ערימה של סחורה פגומה. התעלול הוא נטייתם של אנשי עסקים לעצב גרפים כך שיבליטו סטיות קטנות ויגדמו להן להיראות כסיפור הצלחה, בעוד האמת אחרת לגמרי

אלא שכאן קבור כלב גדול. נתונים מספריים מנוצלים לא רק לגיתוח שכלתני, אלא גם להצגות, שכנוע ותעמולה. הם כלי פוליטי לא פחות מאשר אני ליטי, ודווקא כיוון שהם נראים כמו המי לה האחרונה, המדוייקת והאובייקטיבית, קל במיוחד להוציאם מהקשרם, לסלסלם ולהיעזר בהם כדי לערפל את החשיבה ועדיין להישמע משכנעים.

בספרו החדש, "Proofiness: The Dark Arts of Mathematical Deception", סייף את רשימת הטריקים והמניפולציות

קלל את הפרשי הזמן ונתונים כגון אינפליציה ושחיקות ערך אחרות, שהופכות את מה שנראה כמו רווח להפסד גדול. רשימת השטיקים והמניפולציות שסייף מפרט ארוכה, ובסופה קשה עוד להאמין לפרסומות שמצטטות מחקרים ולעיתונים שמצטטים סקרים – שאותם סייף מנגה באופן כה יסודי עד שבתום הספר קשה להאמין לאישורו מרגם.

אחד החטאים הגדולים של הפיזיקאים הוא הצגת מתאם אקראי כסיבה ותוצאה. מציאת קשרים ברזיים כאלה הולידה אזהרות שוא נגד חיסוני ילדים, כיוון שנתונים הראו שילדים רבים שאוהבו כאוטיסטים חוסנו בינקותם נגד חצבת ואימת. באחרונה יש מי שטוען ששימוש באינטרנט מאריך את תוחלת החיים, כיוון שבארצות שבהן גולשים באינטרנט שעות ברמגונים יש מי שטוען החיים ארוכה יותר.

סייף טוען שספרות העיון הפופולרית בתחומי הכלכלה, הרפואה, החברה וחקר האקלים, ולפעמים גם הספרות המדעית, מלאות ראיות רמייה כאלה, ושמי שלא יקרא בספקנות קנאת ירכוש השכלה שאינה קשורה לעולם האמיתי. למרנו לחשוד ברמגונים שלשונם חלקה. אך עלינו לחשוד לא פחות גם במי שנתונים חלקים מרי. בתקופת התאוששות מניחול לא נכון של סיכונים, חשוב במיוחד להיזהר עם מי ש"מגיד עם קבלות" ומציג אותן בגאווה.

מחבר: רפאלי הוא ראש מרכז שגיאות הספר לניהול באוניברסיטת חיפה sheifzaf.rafaeli.net

מה הלאה

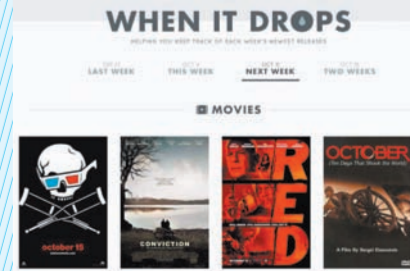
אחרי 7 עדכונים מהשטח

1

תרבות: אצבע על הדופק

הפרדוקס הגדול של עידן שצף המידע הוא הקושי הגדול שהוא מציב בפני מי שכל מבוקשם הוא להישאר פחות או יותר מעודכנים בנקודות הציון החשובות בתרבות. אתם יודעים, סרטים ותקליטים חדשים, פה ושם איזה משחק מדובר או ספר ליהט. קצת אצבע על הדופק, זה הכל. האתר When It Drops מטפל בעיה הזאת בצורה יפה, עם עיצוב רגוע שנותן תחושה שהכל תחת שליטה.

http://whenitdrops.com

2

רכב: אופנוע אחר
סצינת האופנועים היא אבן שואבת למעריצים, אך הדיסיות ידוע שרוב כלי הרכב האלה נראים אותו הדבר. לא זה המקרה עם הגראנד טורר היפהפה ובעל 125 כוחות הסוס, שמסמק את שובה לזירה של יצרנית האופנועים האסטונית הוותיקה Renard. הייצור יחל בשנה הבאה.

http://bit.ly/aQLsW

3

עבודה: הרסיר וורד
"Write or Die" הוא מעבד תמילים מקוון שהכריז מלחמה על ההרגל המגונה להתחמק מתייחסות. לאחר שתגדירו מסת מילים ודרכיין הוא לא ייתן לכם להפסיק לכתוב. ברגע שהאצבעות לוקחות מנוחה, פופ-אפים וצפופים מעצבנים יציקו לכם עד שתחזרו להקליד. במצב הקמיקסה, שמיועד לנועדים במיוחד, היישום גם יחזיר למחוק כל את הטקסט. מצמרר.

http://bit.ly/cE6rNA

4

מתנה: משחק זיכרון לגרפיקאים
אתם יודעים איך זה עם מעצבים ומתנות יום הולדת – שום דבר לא מספיק מקורי בשבילם. למרות זאת, משחק הזיכרון הזה, שכולו מבוסס על פונטים, מסתמן כמו הימור אלגנטי למדי.

http://bit.ly/bKZ4mr

5

גאדג'יט: מצלמת על סלולרית
פנסוניק מחזיקה את עולם המצלמות עם המצלמתפונים עם Lumix Phone, טלפון המצויד בחיישן צילום בעל 13.2 מיליון פיקסלים, מה שהופך אותו להרבה יותר מצלמה מסלפון. מבחינה עיצובית לא תמצאו בשורה למרות שפלטת הצבעים נחמדה למדי, אבל מומחיותה של פנסוניק בתחום הצילום הדיגיטלי הופכת את המוצר הזה לפתרון מומלץ עבור מי שקודם כל רוצה מצלמה בכיס.

http://bit.ly/a9YXnB

אוכל: מדעי המתכון המושלם

בספרו החשוב "On Food and Cooking" חשף עבורנו מדען הטבח הארוולד מקגי את היסודות המדעיים שמאחורי טעמו של האוכל. כעת הוא חוגג ספר חדש שמראה כיצד ליישם את הידע התיאורטי, ולהביא כל מתכון לכדי שלמות. 23 דולר בהזמנה מוקדמת מאמזון.

http://amzn.to/aiUnbN

מוזיקה: יומולדת, אני רוצה שתרקוד

העולם מצוין החדש 70 שנה להולדתו של ג'ון לנון. בין השאר בהוצאה מחודשת של כל אלבומי הסוכו שלו. בדייזי ביסטי בוחרים בגישה שונה, שלא לומר משונה, ומושיבים לשיחה שני מפיקים הוליוודיים וחברים – הארווי ווינסטין ומרטין לואיס – כדי שיסבירו זה לזה למה הם אוהבים כל כך את ג'ון לנון, אגב, ווינסטין מספר שהוא פגש אותו פעם. את לנון, זאת אומרת.

http://bit.ly/a7MtwT

cc by Janericioeloe - iD17Y